

الگوی استعمال سیگار و قلیان در جمعیت بالای ۱۵ سال بندرعباس، یک مطالعه جمعیتی

دکتر تیمور آقاملایی^۱ دکتر شهرام زارع^۲

^۱ استادیار گروه بهداشت، دانشیار گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان

مجله پزشکی هرمزگان سال یازدهم شماره چهارم زمستان ۸۶ صفحات ۲۴۶-۲۴۱

چکیده

مقدمه: استعمال دخانیات از مشکلات مهم بهداشت عمومی به شمار می‌رود و یکی از عوامل قابل پیشگیری بیماریها و مرگ‌های زودرس شناخته شده است. هدف این مطالعه تعیین الگوی استعمال سیگار و قلیان در جمعیت بالای ۱۵ سال ساکن شهر بندرعباس بود.

روش کار: در یک مطالعه جمعیتی با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۱۸۱۰ نفر از افراد بالای ۱۵ سال ساکن شهر بندرعباس انتخاب شدند. اطلاعات دموگرافیک و وضعیت استعمال سیگار و قلیان به روش مصاحبه حضوری با نمونه‌های انتخابی جمع‌آوری شد و با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: شیوع استعمال سیگار در کل افراد مورد بررسی ۱۱/۷٪ بود. ۲۲/۷٪ مردان و ۰/۹٪ زنان سیگاری بودند و اختلاف آماری معنی‌داری بین آنها وجود داشت ($P < ۰/۰۰۰۱$). شیوع استعمال قلیان در کل افراد مورد بررسی ۹/۱٪ بود. ۴/۶٪ مردان و ۱۳/۶٪ زنان قلیان استعمال می‌کردند و اختلاف آماری معنی‌داری بین آنها وجود داشت ($P < ۰/۰۰۰۱$). استعمال سیگار و قلیان ارتباط معنی‌داری با سن و تحصیلات داشت ($P < ۰/۰۰۰۱$).

نتیجه‌گیری: الگوی استعمال سیگار در جمعیت مورد بررسی با اکثر مطالعات مشابه در این زمینه مطابقت دارد اما استعمال قلیان به میزان قابل توجهی بیشتر از مناطق دیگر کشور می‌باشد. لذا توصیه می‌شود مطالعات بیشتری در این زمینه انجام شود تا علل گرایش مردم (بویژه خانم‌ها) به استعمال قلیان مشخص شود.

کلیدواژه‌ها: سیگار - قلیان - الگوی استعمال - مطالعه جمعیتی

نویسنده مسئول:

دکتر تیمور آقاملایی

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم

پزشکی هرمزگان

بندرعباس - ایران

تلفن: ۰۹۸ ۷۶۱ ۳۳۳۸۵۸۳

پست الکترونیکی:

teamurp@yahoo.com

دریافت مقاله: ۸۶/۷/۲ اصلاح نهایی: ۸۶/۱۰/۸ پذیرش مقاله: ۸۶/۱۲/۵

مقدمه:

امروزه استعمال سیگار یکی از چالش‌های سلامت جهانی و یکی از عوامل خطر مرگ هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای در حال توسعه به شمار می‌رود. سیگار تقریباً می‌تواند روی تمام اندام‌های بدن تأثیر بگذارد و ارتباط آن با بیماریهای قلبی عروقی و سرطان ریه به طور وسیع شناخته شده است. تخمین زده می‌شود که استعمال جهانی سیگار ۶۰۰ میلیون نخ در روز است. علی‌رغم اینکه استعمال سیگار در پایان قرن بیستم، سالیانه سبب مرگ ۳ میلیون نفر در جهان می‌شد، پیش‌بینی می‌شود که این تعداد تا سال ۲۰۲۰

میلادی به ۱۰ میلیون نفر برسد که در کشورهای در حال توسعه میزان آن بسیار بیشتر از کشورهای پیشرفته خواهد بود. پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۳۰ میلادی، ۷۰٪ مرگ‌های سالیانه ناشی از استعمال سیگار در سطح جهان در کشورهای در حال توسعه رخ دهد (۱،۲). در کشورهای پیشرفته تلاش‌های گسترده‌ای صورت گرفته تا شیوع استعمال سیگار را کاهش دهند. درصدی از جمعیت که در انگلستان سیگار می‌کشند به ۹٪ و در ایالت متحده آمریکا به ۲۵٪ کاهش یافته است. با این وجود تعداد سیگاری‌ها در کشورهای در حال توسعه رو به افزایش است. به عنوان مثال درصد جمعیتی که در